

บทที่ 4

วิเคราะห์ผลงาน

ในส่วนของบริษัทวิเคราะห์ ข้าพเจ้าแบ่งออกเป็น 2 หมวดคือ การวิเคราะห์แนวคิด และการวิเคราะห์รูปแบบ ในหมวดของการวิเคราะห์แนวคิดนั้น เพื่อให้มองเห็นภาพและเกิดความเข้าใจในแนวความคิดของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้ทำการวิเคราะห์จากที่มาและแรงบันดาลใจในภาพรวมเบื้องต้น ส่วนในหมวดการวิเคราะห์รูปแบบนั้น เพื่อความเข้าใจในรายละเอียด ข้าพเจ้าได้นำเสนอภาพตัวอย่างพร้อมวิเคราะห์ภาพต่อภาพ โดยมีภาพบุคคลจำนวน 3 ภาพ ภาพภูมิทัศน์ชนบท 3 ภาพ และ ภาพภูมิทัศน์เมืองอีกจำนวน 3 ภาพ

4.1 การวิเคราะห์แนวความคิด

จากแรงบันดาลใจของข้าพเจ้าในเรื่องของพ่อและชาวต่างจังหวัดที่อพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาต่อสู้ชีวิตในเมืองหลวง แต่ไหนแต่ไรข้าพเจ้าได้ฟังจากการเล่าและทั้งได้พบเห็นเองมากมายเกี่ยวกับการต่อสู้ชีวิตทั้งจากการฟังข่าวเพื่อให้ได้เข้ามาอาศัยและเรียนหนังสือในกรุงเทพฯ ของพ่อ พ่อของเพื่อนสนิทที่เดินมาตามทางรถไฟเพื่อให้ได้เข้ามากรุงเทพฯ ๑ เนื่องจากไม่มีเงินค่ารถ หรือเพื่อนที่มีอาชีพมอเตอร์ไซด์รับจ้างที่มีชีวิตที่ต้องดิ้นรน แต่ก็ยังมีความพอใจในชีวิต ตัวอย่างเหล่านี้ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกมีความประทับใจ และต้องการนำเสนอภาพบุคคลที่ไม่มีพื้นฐานหรือฐานะทางสังคมที่มีชีวิตที่ค่อนข้างต้องต่อสู้ในกรุงเทพฯ ๑ โดยการออกเดินทางสรรหาบุคคลที่เป็นตัวแทนของชีวิตที่หลากหลายในเมืองใหญ่แห่งนี้ แล้วทำความรู้จัก เก็บข้อมูลเท่าที่ทำได้ และทำการบันทึกภาพที่ข้าพเจ้าเห็นว่าสามารถถ่ายทอดความเป็นตัวตนของคนเหล่านี้ในสายตาของข้าพเจ้า

ในส่วนของภาพภูมิทัศน์ทั้งในชนบทและเมืองหลวงนั้น จากพื้นฐานข้อมูลที่เก็บมาได้ ผู้เป็นแบบส่วนใหญ่มีจินตภาพของภูมิทัศน์ทั้งสองแบบในใจที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ภาพของชนบทบ้านเกิดที่จากมา เป็นความรู้สึกของความสงบ เรียบง่าย สบายใจ แวดล้อมไปด้วยความเป็นธรรมชาติ และมีภาพความคาดหวังจะเห็นความงามของความทันสมัย ความยิ่งใหญ่จากสิ่งก่อสร้างของมนุษย์ในกรุงเทพฯ ๑ ดังนั้นจึงเป็นการมองเห็นความงามของทั้งสองส่วน แต่เป็นความงามคนละรูปแบบและความรู้สึก ทักษะเหล่านี้ยังตรงกับการรับรู้และความรู้สึกส่วนตัวของข้าพเจ้าเอง และยังน่าจะคล้ายคลึงกับภาพชนบทบ้านเกิดที่อยู่ในใจของคนต่างจังหวัดที่ย้ายถิ่นฐานมาอยู่ในกรุงเทพฯ ๑ อีกจำนวนไม่น้อยเช่นกัน ข้าพเจ้าจึงนำความรู้สึกของบุคคลเหล่านี้ มา

สร้างสรรค์งานศิลปะโดยใช้มุมมองทางทัศนธาตุ บวกกับทัศนคติของข้าพเจ้าเข้าไปเป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์

4.2 การวิเคราะห์รูปแบบ

4.2.1 วิเคราะห์รูปแบบของภาพบุคคล

ในหมวดของภาพบุคคล ข้าพเจ้าพิจารณาที่ใบหน้าเป็นอันดับแรก ซึ่งองค์ประกอบบนใบหน้าที่สำคัญที่สุดสำหรับข้าพเจ้าคือ ดวงตาและผิวพรรณ รองลงมาคือชุดแต่งกายที่สวมใส่อาชีพ และบุคลิก ท่าทาง เนื่องจากใบหน้าเป็นส่วนที่สื่ออารมณ์ ความรู้สึกได้เป็นอันดับแรกและยังทำให้สามารถจินตนาการเข้าไปลึกถึงตัวตน ภูมิหลัง หรืออุปนิสัย ดังภาพที่ข้าพเจ้ายกตัวอย่างมาวิเคราะห์ 3 ภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4.1 : ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4
พลทหารเรือชาวสุราษฎร์ ฯ กรุงเทพมหานคร ฯ พ.ศ. 2554

หลังจากที่ได้เข้าไปทำความรู้จัก พูดคุยกับพลทหารเรือที่กำลังจะเดินทางกลับไปเยี่ยมบ้านเกิดผู้นี้ ข้าพเจ้ารับรู้ได้ถึงความสุขและมีน้ำใจของบุคคลผู้นี้ แต่ในขณะที่ทำการถ่ายภาพข้าพเจ้ายังได้รู้สึกถึงความอ่อนล้าภายในและความเหงาที่แสดงออกชัดทางแววตา

ดังนั้นเพื่อบันทึกใบหน้าของข้าพเจ้าประทับใจในแววตาที่สื่ออารมณ์และสื่อสารความรู้สึกกับผู้ชม และผิวหนังที่ดำคล้ำแสดงถึงชีวิตของเขา ข้าพเจ้าจึงทำการตกแต่งให้ส่วนของตาขาวมีความขาวขึ้นอีกระดับหนึ่ง ให้ดวงตาดูมีพลังในการสื่อสารมากขึ้น แล้วทำการลดทอนความสำคัญของรายละเอียดอย่างอื่นในภาพ เพื่อให้ส่วนของภาพใบหน้านั้นปรากฏเด่นชัดที่สุดในภาพ โดยทำให้พื้นที่บริเวณรอบภาพทั้งสี่ด้านมีดงเล็กน้อย แล้วปรับให้ชุดทหารเรือ รวมทั้งส่วนประกอบอื่นในภาพให้ลดความคมชัดลง ใบหน้าจะได้เด่นชัดขึ้นอีก เพื่อให้จุดสนใจส่วนใหญ่ไปอยู่ที่ใบหน้า แต่

ยังคงให้เห็นถึงชุดแต่งกายที่ดูออกกว่าเป็นทหารชั้นผู้น้อย แสดงถึงอาชีพของบุคคลผู้นี้ ซึ่งผู้ชมยังสามารถจินตนาการต่อได้ถึงการใช้ชีวิตในค่ายทหารเรือของชายผู้นี้

ภาพประกอบ 4.2 : ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 5

แม่ลูก กรุงเทพฯ ฯ พ.ศ. 2554

แม่ลูกคู่นี้กำลังเดินทางกลับบ้านเกิดในภาคอีสาน ผู้เป็นแม่ไม่ได้ให้การต้อนรับสำหรับการเข้ามาทำความรู้จักเพื่อการถ่ายภาพของข้าพเจ้าเท่าไรนัก เธอพูดคุยแบบถามคำตอบคำ ใบหน้าของเธอดูมีความกังวล อาจเป็นเรื่องส่วนตัวของเธอเอง หรือไม่ก็ความเป็นคนแปลกหน้าของข้าพเจ้า

อย่างไรก็ตาม ใบหน้าที่ดูเคร่งเครียดของเธอ กับเสื้อผ้าที่ดูค่อนข้างใหม่คล้ายกับกำลังเดินทางไปพบบุคคลที่มีความสำคัญกับเธอที่บ้าน บวกกับลูกชายที่กำลังรอและกินอาหารที่เธอถือให้ สร้างความสนใจแก่ข้าพเจ้าเป็นอย่างยิ่ง

ส่วนประกอบอื่นในภาพนี้ยังช่วยเล่าเรื่อง เช่นภาพเก้าอี้ไม้เก่าในซอหน้ารถเป็นนัยถึงสถานะของตัวเธอและครอบครัว และภาพรถไฟที่เป็นฉากหลังให้ยังความรู้สึกถึงการเดินทางไกล จุดหมายหรือการพลัดพราก ข้าพเจ้าจึงรีบขอและบันทึกภาพของทั้งสองขณะที่ยังสามารถสื่อความรู้สึกอย่างเดียวกับที่ข้าพเจ้ารู้สึกในขณะนั้นให้ได้มากที่สุด

ภาพประกอบ 4.3 : ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 6

หัวหน้าช่าง นนทบุรี พ.ศ. 2553

คุณสำราญเป็นหัวหน้าช่างทำสนามเทนนิสที่ข้าพเจ้าไปพบที่บ้านของเพื่อนย่านชานเมือง
เบื้องต้นที่ข้าพเจ้าได้เข้าไปทำความรู้จัก หลังจากอาหารกลางวันของคนงาน ข้าพเจ้าได้รู้สึกว่ายานี้
นี้เป็นคนพูดน้อย ดูไม่เป็นมิตรเท่าที่ควร แต่หลังสนทนาด้วยกันไม่นาน ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ใหม่ว่านั้น
เป็นเพียงบุคลิกภายนอกของชายผู้นี้ คุณสำราญกลับเป็นคนไม่หยิ่ง ไม่ถือตัว หรือปิดตัวเองอย่างที่

คิด ข้าพเจ้าจึงถ่ายทอดภาพชายผู้นี้ในความเป็นตัวคนที่ข้าพเจ้ารู้สึก ด้วยภาพที่แสดงให้เห็นชุดแต่งกายซึ่งเป็นเสื้อและหมวกทหารที่ดูสมบุกสมบัน มอมแมม กางเกงยีนส์ขาดวิน ดูเป็นคนที่ไม่น่าเข้าถึงได้ง่าย แต่ใบหน้ากลับยิ้มรอยยิ้มเล็กน้อยที่เป็นตัวตนของเขา กับการวางท่าทางการนั่งด้วยหลัง แขนและขาทั้งสอง ที่ดูสบาย และค่อนข้างเป็นกันเอง ไม่น่ากลัวอย่างที่ข้าพเจ้าได้สัมผัสในตอนแรก

ส่วนประกอบอื่นในภาพเช่นกองไม้ เหล็กเส้น รถเข็นวัสดุก่อสร้าง รถกระบะและรถบรรทุก รวมทั้งแดดค่อนข้างแรงที่อาบร่างกายและบริเวณที่เขานั่ง แสดงให้รู้สึกได้ถึงความคุ้นเคยกับชีวิตที่ใช้แรงงานกลางแจ้ง นอกจากนี้ความแตกต่างของสภาพแสงระหว่างต้นไม้ใหญ่ที่แผ่ร่มเงาอยู่ไม่ไกลออกไป กับจุดที่เป็นแสงแดดกล้าที่เขาเลือกนั่ง ยังช่วยเสริมให้เห็นถึงความเคยชินกับการใช้ชีวิตกลางแจ้งของชายผู้นี้

4.2.2 วิเคราะห์รูปแบบของภาพภูมิทัศน์

จากแนวความคิดหลักด้านภาพภูมิทัศน์ข้างต้น นำมาสู่ส่วนของรูปแบบการทำงาน สำหรับภาพชนบท ข้าพเจ้านั้นสร้างสรรค์และนำเสนอภาพถ่ายที่มีองค์ประกอบจากความงามจากสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น ดิน หุ่น ต้นไม้ ภูเขา ท้องฟ้า แม่น้ำ และทะเล ที่ให้ความรู้สึก สงบ นิ่ง เรียบง่าย ซึ่งข้าพเจ้าเชื่อว่า โดยพื้นฐานแล้ว มนุษย์เกิดจากธรรมชาติ มนุษย์จึงคือธรรมชาติ ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ และเป็นเรื่องธรรมชาติที่มนุษย์ยังเข้าหาสิ่งเหล่านี้ ทั้งที่รู้และไม่รู้ตัว ดังนั้นเมื่อมนุษย์สัมผัสธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นทางประสาทสัมผัสใด รวมถึงการสัมผัสทางสายตา พื้นฐานของมนุษย์ย่อมเกิดความรู้สึกไปในทางที่ดี เช่น รู้สึกสบายใจ ปลอดภัย สงบ หรือมีความสุข ดังตัวอย่างภาพ 3 ภาพที่ข้าพเจ้าขอนำมาเสนอและวิเคราะห์ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4.4 : ผลงานนิทานนิพนธ์ชิ้นที่ 7
น้ำลำตะคองและเทือกเขาดงพญาเย็น นครราชสีมา พ.ศ. 2554

ภาพอ่างเก็บน้ำลำตะคองนี้ ข้าพเจ้าถ่ายทอดความรู้สึกนั่งสงบสบายโดยอาศัยความเยือกเย็นและความนิ่งของน้ำเป็นตัวสร้างอารมณ์ความรู้สึกหลัก สอดรับกับความโปร่งของท้องฟ้าที่อยู่ส่วนบน และใช้กลุ่มก้อนพืชแห้งที่โผล่ขึ้นเหนือน้ำไม่ไหวติง กับทิวเขาจากหลังช่วยเสริมความรู้สึกสงบ สันโดษ แต่ยังคงซึ่งความมีชีวิตอยู่ภายใน

ภาพประกอบ 4.5 : ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 8
ทุ่งข้าว ทิวเขา และมะพร้าว 8 ต้น พัทลุง พ.ศ. 2554

ภาพที่พัทลุงนี้ ข้าพเจ้าต้องการนำเสนอความรู้สึกโล่งสบาย เริ่มด้วยการปรับตัดจัดสัดส่วนภาพให้มีลักษณะยาวแนวนอน มองเห็นผืนนาข้าวกว้างใหญ่จนไปถึงหมู่เขาที่อยู่ในฉากหลัง น้ำที่เอ่อท่วมในนาช่วยให้ความรู้สึกเย็น กับทิวต้นมะพร้าวแปดต้นที่โบกพัด รับรู้ได้ถึงลมพร้าวเย็น ทุกอย่างนั้นอยู่ภายใต้ผืนฟ้าที่มีนกทุ่งท้องถิ่นบินเล่นลมอยู่ ห่าง ๆ กัน 3 ตัว และเดินหาอาหารอยู่ตามท้องนา ที่ทำให้เห็นถึงการหากินและใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตที่เป็นสมาชิกของชนบทนั้น องค์ประกอบทั้งหมดส่งผลให้ผู้ชมภาพเกิดความรู้สึกสงบและสบาย

ภาพประกอบ 4.6 : ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 9

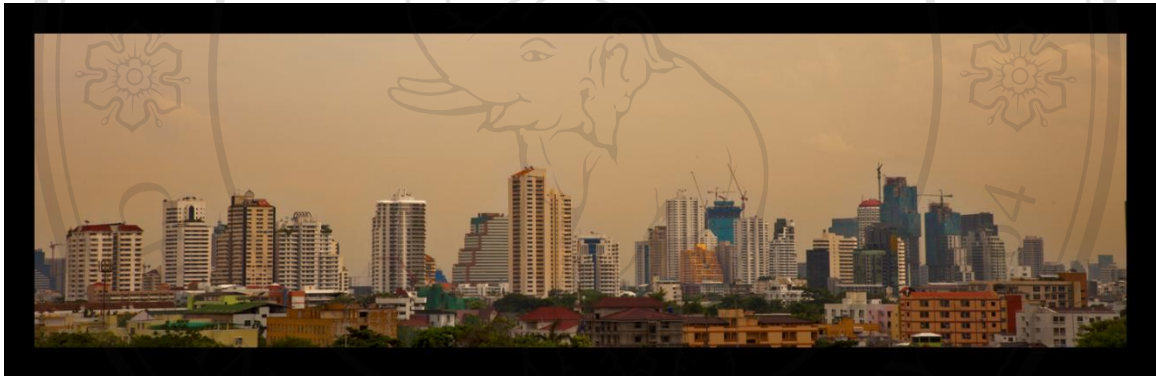
รื้อบ้านแม่แดง เชียงใหม่ พ.ศ. 2554

รื้อบ้านในภาพ สะท้อนถึงวิถีชีวิตที่ไม่ซับซ้อน วัสดุของรื้อนั้นดูออกว่าหาและทำได้ง่ายในท้องถิ่น ส่วนถนนสายเล็ก ๆ เสาและสายไฟฟ้า อาจจะเป็นสัญลักษณ์แสดงการมาถึงของความสะดวกสบายมากขึ้นชีวิต แต่ก็ยังเป็นความเจริญในระดับที่เกิดขึ้นได้ตามปกติในชนบท

รายละเอียดในภาพที่เหลือทั้งสิ้น ล้วนเป็นธรรมชาติ เช่นภูเขา ต้นไม้ ไร่สวน และเนินหญ้า ภาพทั้งหมดอยู่ภายใต้แสงโทนอ่อน ฟุ้งเล็กน้อย ยามโพล้เพล้ ช่วยให้เกิดความรู้สึกสงบสุข สบายใจ

ในส่วนของรูปแบบการทำงานในการสร้างสรรค์ภาพเมือง ข้าพเจ้ามุ่งนำเสนอความงามอีก รูปแบบคือความงามที่เกิดจากการที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ถนน ทางด่วน รถไฟฟ้า ดงตึก หมู่ทิวอาคาร หรือแม้แต่เสาไฟฟ้า รู้สึกได้ถึงความไม่หยุดนิ่ง การซ้ำ ความแข็ง ไม่ยืดหยุ่น และขณะที่สามารถรู้สึกได้ถึงความมีชีวิต มีจุดหมาย ความต้องการที่หลากหลาย แต่เวลาเดียวกันยังแฝงด้วยความรู้สึกเหงา เปล่าเปลี่ยวอยู่ภายใน

ซึ่งจากความรู้สึกส่วนตัว ข้าพเจ้าเชื่อว่า ความงามที่มนุษย์สร้างขึ้นนี้ถึงแม้เป็นความงามที่ผิวเผิน แต่สามารถมีพลังดึงดูดใจ อารมณ์ และความรู้สึกของมนุษย์ได้ไม่น้อย ดังเช่นภาพที่ข้าพเจ้าขอนำมาแสดงเป็นตัวอย่าง พร้อมวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4.7 : ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 10

กรุงเทพ ฯ หมายเลข 3 พ.ศ. 2554

ข้าพเจ้าต้องการแสดงภาพของหมู่ตึกหลากหลายขนาด ระดับสูงต่ำ รูปทรงและสีฉูดฉาด ซึ่งทำให้รู้สึกถึงความตึกคึก ไม่หยุดนิ่ง ตลอดจนลึกไปถึงชีวิตมากมายที่อาศัยอยู่ท่ามกลางความเป็นวัตถุ

ภาพของเครนยกอุปกรณ์และวัสดุก่อสร้าง กับบางอาคารที่กำลังถูกก่อร่างสร้างขึ้นมา ยังแสดงถึงความเป็นเมืองซึ่งมีการสร้างสรรค์ความทันสมัย สิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่รู้จบ แต่อย่างไรก็ดีภาพโดยรวมยังสามารถสื่อความรู้สึกถึงความเดียวดายลึกอยู่ภายใน

ภาพประกอบ 4.8 : ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 11

กรุงเทพ ฯ หมายเลข 4 อโศก พ.ศ. 2554

ภาพนี้ ข้าพเจ้านำเสนออาคารกระจกหลังหนึ่ง ซึ่งกำลังสะท้อนภาพของหมู่ตึกอีกกลุ่มหนึ่ง โดยต้องการสื่อให้รู้สึกถึงการสะท้อนเข้าไปมา ไปเรื่อย ๆ ของสิ่งสร้างทางวัตถุของมนุษย์ที่มีความอลังการและไม่รู้สิ้นสุด นอกจากนี้กระจกซึ่งเป็นวัตถุนั้นวาวนั้นยังให้ความรู้สึกถึงความใหม่และความหรูหราอีกด้วย

ข้าพเจ้ายังต้องการแสดงให้รู้สึกถึงความขัดแย้งกันเองระหว่างความเป็นเหลี่ยม เป็นเส้นตรงของอาคารที่เป็นตัวสร้างภาพสะท้อน กับหมู่อาคารที่เป็นภาพที่ถูกสะท้อนอยู่ภายในซึ่ง

รูปทรงได้ถูกสลายด้วยเงาเลื่อมของกระจก ดูคล้ายกำลังละลาย กลายเป็นภาพของตึกที่ไม่เป็นเส้น
ตัดตรง เหมือนตัวตึกจริง สื่อให้รู้สึกถึงความไม่แน่นอนและ ลวงตา ความไม่เป็นจริงอย่างที่เห็น

ภาพประกอบ 4.9 : ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 12

กรุงเทพ ฯ หมายเลข 1 พ.ศ. 2554

ภาพนี้ข้าพเจ้าถ่ายบนสะพานพระราม 9 หรือสะพานแขวน เป็นภาพที่สามารถมองเห็น
เมืองหลวง กรุงเทพ ฯ ในมุมที่กว้างและไกล ครอบคลุมใจกลางเมืองที่เต็มไปด้วยตึกในย่านธุรกิจที่
สำคัญได้แทบทั้งหมด จึงสามารถสื่อถึงความรู้สึกยิ่งใหญ่ อลังการของความเป็นเมืองในภาพรวม

ในรายละเอียด ภาพยังแสดงถึงความรู้สึกขัดแย้ง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตเมือง
ดังเช่น ความแออัด หนาแน่นของทิวทัศน์ตึก อาคารบ้านเรือน ที่ตรงข้ามกับส่วนของเบื้องบนที่เป็น
ท้องฟ้าโล่งโปร่งและกว้างใหญ่ นอกจากนี้เสาไฟส่องทาง 4 ต้นด้านขวามือของภาพที่เรียงกันแบบ
เป็นระเบียบ กับตึกที่ตั้งอยู่เป็นฉากหลัง ยังแสดงให้เห็นถึงการอยู่ด้วยกันของสิ่งที่ตรงกันข้ามคือ
ความเป็นระเบียบและความไร้ซึ่งระเบียบ

ส่วนของรูปแบบการจัดการลำดับภาพนั้น ภาพที่จัดแสดงมีขนาดตั้งแต่ประมาณ 10 x 12
นิ้ว ไปจนถึง 20 x 24 นิ้ว โดยภาพบุคคล ข้าพเจ้าอัดให้มีขนาดเล็กกว่าภาพภูมิทัศน์ และนำภาพ
ทั้งหมด มาจัดการแยกและจัดเรียงติดตั้งตามหมวดหมู่ โดยกลุ่มแรกทางฝั่งซ้ายเป็นภาพชนบท ส่วน
กลุ่มที่สองซึ่งจัดอยู่ช่วงกลางเป็นภาพบุคคล และกลุ่มสุดท้ายทางขวาเป็นหมวดของภาพเมือง โดย
ต้องการเล่าเรื่องในแบบเรียงลำดับสถานที่ และภาพบุคคลที่อยู่ตรงกลางแสดงออกถึงผู้ที่อยู่ตรง
กลางระหว่างสองสิ่ง ซึ่งอาจให้ความรู้สึกถึงความขัดแย้ง หรือความรู้สึกถึงทางเลือกและการ
ตัดสินใจ

ภาพประกอบ 4.10 : ภาพรวมผลงานวิทยานิพนธ์
ภาพของงานหลังการติดตั้งสมบูรณ์ พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved